

21. КАКО САМА СПИЕШ ЦВЕТО

Со баба ми Цвета е врзана песната Како сама спиеш Цвето, со која се врзани вистински моменти, кои ги слушав како дете.

(Невестата Цвета Онуфриевска во 1917 година)
(The Bride Cveta Onufrievska, 1917)

КАКО САМА СПИЕШ ЦВЕТО

Смоти се чудим Цвето
Како сама спиеш,
Како сама спиеш мори Цвето
На железен кревет.
Еј, пиле мори Цвето
На мекиот душек.
Ја викни ме Цвето
Другар да ти бидем.
Еј, пиле мори Цвето
Со тебе да спиеш.
Еј, јагне мори Цвето
Лице да ти пием
Сн,га да ти трием.

Ристо Димитриевски Катин од родот Каочној од Лешок секогаш кога поминуваше покрај нашата куќа, ја пееше песната: Како сама спиеш Цвето.

Ристо Катин, кога одеше за поле, качен на магарето кога ќе се симнеше од Бучејца, од кај куќата на баба Иљојца, ќе почнеше да ја пее песната и така ја пееше се до пред Општина. Така, Ристо ја пееше песната за Цвета секогаш кога ќе

поминеше кај нашата куќа се до 70-те години. Но, Ристо песната ја пееше кога ќе поминеше качен на магарето и покрај куките на другите две удовици баба Мильана и нина Љубојца, кои живееја над нашата куќа.

Инаку, Ристо Катин беше од родот Качој. Тој имаше син кој го викавме Сандро Катин и работеше како кувар во Специјалната болница за ТБЦ во Лешок. Сандро Катин имаше три ќерки: Вела, Менка и Мирка. Вела беше една генерација пред мене, а во осмолетка заврши со мене. Учеше текстилно училиште и после работеше во Текстилниот комбинат Тетекс Тетово. Сандро Катин почина пред две години. Вела живее во Лешок во нова куќа на Збирало, а сестра и живее во Тетово.

Ристо Катин имаше бујна коса и карактеристични мустаци. Кога зборуваше, пееше или се смееше, некако како усните да му се лепеа и не ја отвораше многу устата, но, имаше сепак јак и силен продорен и звонлив глас. Ристо Катин очигледно беше надарен за пеење и песната секогаш добро ја испевање. Ристо беше прав македонски селанин, не, беше писмен и не можеше од него да се слушнат мудри и интересни мисли и раскажувања.

Кога ќе дојдеше на Бучејца-сред село, Ристо само слушаше што зборуваат другите, некогаш громогласно се смееше и кикотеше, што, отстапување од реагирањето на останатите луѓе и забележував дека сериозните луѓе се смешкаа на неговиот начин на реагирање. Неговиот син Сандро Катин, беше весела личност, лукав, вицкаст и интересен кога зборуваше во друштво.

Да кажам дека три вдовици беа куќа до куќа. Баба Цвета беше удовица 52 години, од 1933 до 1985 –до смртта, баба Мильана од 1956 до смртта и Нина Љубојца од 1950 до смртта. Трите удовици се дружеа и се утешуваа меѓу себе за сличната судбина која ги снашла. Баба одеше заедно со нина Љубојца на поље и ги пасеа кравите. Тие правеа и шали на свој рачун. Тие понекогаш ќе пивнеа ракииче или пиво и барем за малу ќе ја смиреа душата.

(Цвета Онуфриевска, во скут со правнуката Искра и правнукот Огнен Спироски со пушка во раце, Лешок, 1984)

(Cveta Onufrievska, with grandsons Iskra and Ognen Spiroski, Lesok, 1984)

Баба Мильана-баба Микајлица, беше жена на Микаељ Јанчевски од Пранико-Мазаракои, кој беше многу години на гурбет во Америка, а од 1956 до смртта баба

Миљана беше удовица. Едниот син на баба Миљана, Александар Божиновски се оставил со нина Сандројца-Цена Савевска од Јанчиште и ја оставил сама ќерката Гордана, која учеше со мене во клас. Така баба Миљана беше неколку кратно несрекна. Но, таа имаше сепак весел дух за околината и знаеше да се нашали и на своја сметка и на туѓа. Она, често доаѓаше кај баба Цвета и зборуваа, се шалеа и се тешеа. Баба и понудуваше ракииче и она сакаше да пивне малку. Но, не многу, туку, малку, колку да се развесели и да ја ублажи болката.

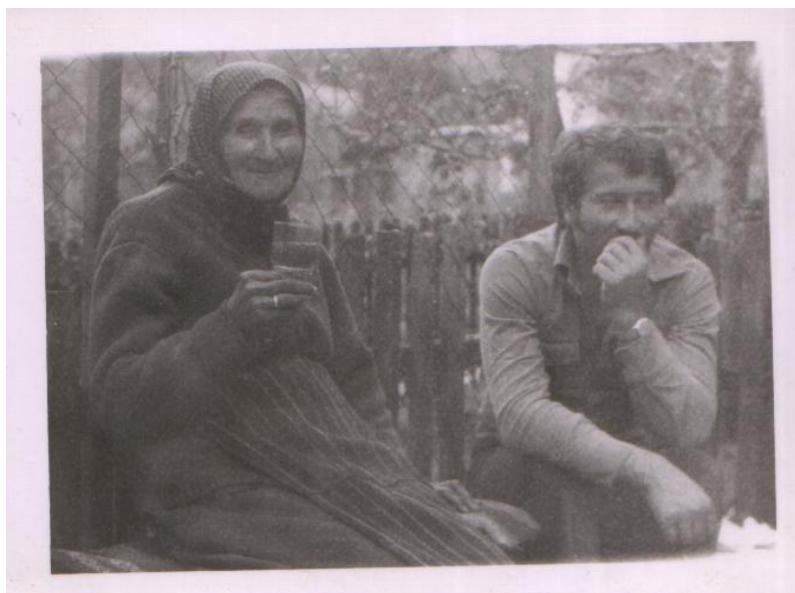
Најинтересни беа кога ќе дојдеше баба Евра, жена на дедо Јане Филиповски кој е дојден од Брезно од родот Мишканци, како домазет во родот Такарој, кој е запишан од Јован Савевски во книгата Брезно (извор: ред. бр. 24).

Инаку, баба Јанејца-Евра (Евросима) (ред. бр.14) беше прва братучетка со баба Цвета и двете беа девојки од Непроштено од родот Петкои (види: табела бр. 21). Кога се печеше ракија од диви сливи (џанарице) во казаницата над старата куќа на дедо Трпо и тоа во август или во февруари- март се печеше ракија од комињето односно гроздова ракија. Тогаш доаѓаа баба Евра и баба Миљана и зборуваа и смеја по малку пивнуваа ракииче од протокот, колку да ја пробаат ракијата дали е лута, а доаѓаше и нина Љубојца- Гора .

Кога се печеше ракија свраќаа многу луѓе кој беа мераклии да пивнат ракииче, како дедо Андро, дедо Јане, докторот Андреа Атанасовски-Чика, Боре Јанушевски-Бамба, ашо Петре Филиповски Малиќ, вујко Лазо Момировски Сољо и др.

Инаку, моите родители во подрумот и под тремот и казаницата имаја многу големи бочви и каци, со разна големина врчви, буриња, качиња, буренциња и др. и во казанот се печеше ракија од сливи, комиње, а понекогаш и мешана од јаболки, круши, грозје, кајсии и др.

Инаку, баба Цвета сакаше да пивне малку ликер-крушковец и мислеше дека тој дека е благ, нема алкохол и дека не опива, а баба Цвета сакаше да пивне и малку и пивце и дека една чаша е корисна за здравјето и така баба Цвета живееше 90 години.

(Баба ми Цвета Онуфриевска со чаша пиво и внуокот Митко Спироски во Лешок, 1974)
(My grandmother Cveta Onufrijevska with a glass of wine and the grandson Mitko Spiroski in Lesok, 1974)

Ато ми рече дека баба Миљана когај ќе дошла и потпивнувала по малу од ликерот. Баба Џвета забележала и не и рекла ништо, но, го скрила под цвеќето. Ама баба Миљана го нашла и пак и пивнувала. Така, после баба Џвета го скрила некаде на друго место да не го најде ликерот.

Нина Љубојца остана удовица со три деца : две ќерки Нада и Борка и еден син Никола (Кољо) кој остана сирче на 2 години. Имено, нина Љубојца имала многу среќен брак со нејзиниот маж Љубо Атанасовски, многу убав, комунивативен и напреден. За ато Љубо Иљов до денес сите постари зборуваа дека бил голем другар, многу го сакал Лешок и бил главен организатор и играч во фудбал за Лешок. Имел многу добар коњ и учестввал на трки со коњи од Тетово до Непроштенска јурија, а ато Љубо имал и фотоапарат и сликал. Бил многу напреден и бил водач на неговата генерација. Но, судбината била кобна на 19 мај 1950 година. Во мај 1950 Љубо и татко му Иљо отишле на поле и двајцата ги отепал гром.

Така, преку пеењето на песната од Ристо Катин а која беше наменета за младата удовица Џвета, сакам да ги споменам и судбините на другите две удовици Миљана и Љубојца од трите соседни куќи под Бучејца, а оваа песна се однесува на сите удовици и нивната несреќна судбина, која ги нашла од млади години.